

Fig. 1. Humlebæk kirke 1868. Efter træsnit i Illustreret Tidende 1867-68, bragt i anledning af indvielsen.

HUMLEBÆK KIRKE

LYNGE-KRONBORG HERRED

For 1866 holdt den residerende kapellan i Asminderød gudstjeneste i Lave skov. 1866 dannedes en komité for at skaffe midler til opførelse af en kirke i Humlebæk - indtil 1890 kaldes den i synsforretningerne for kapel¹. 13. juni 1868 nedlagde Christian IX. grundstenen i overværelse af den kongelige familie, gejstlige og verdslige myndigheder samt bidragydere, og 20. december samme år indviedes kirken. Grunden var skænket af kammerherre Brun til Krogerup. Det betydelige jordarbejde udførtes gratis af omegnens bønder. - 1. april 1933 udskiltes sognet fra Asminderød.

Et †Helligkorskapel »pa slætten« er fejlagtigt (Trap: Frederiksborg amt, p. 124) lokaliseret til Sletten syd for Humlebæk; det lå i Helsingør, jfr. p. 541.

Største delen af kirkegården, der er en del planeret og stærkt udvidet i syd og vest, sidste gang 1961², »er temmelig sikkert dannet af den opkastede Fyld fra Gravningen af Kanalen (Kanonbaadehavnen 1806)«³. Som den nu ligger, i vinkelen mellem Gamle og Nye Strandvej på skrænten ned mod Øresund, er den ved sit stærkt kuperede terræn med den lille sø og en frodig beplantning en af

Danmarks smukkeste kirkegårde. Den hegnes fortrinsvis af hække; det nuværende, murede indgangsparti foran hovedindgangen fra Ny Strandvej er udført 1928. *Ligkapellet* er opført 1938.

Kirken ligger på en grund syd for alléen fra Krogerupgård ned til havnen og på stedet, hvor den gamle og den nye Strandvej mødes. Denne grund er allerede på et kort over Krogerup fra 1810 (fig. 4) mærket »Humblebæk Capel«; men da et sådant ikke kendes før 1868, må der være tale om en senere tilføjelse. Tegningerne til kirken er udarbejdet af arkitekt Frederik Vilhelm Tvede. Materialet er røde mursten. Murenes båndagtige virkning fremkommer ved, at der skiftevis er fuget med hvid og grå mørtel. Kirken består af kor, skib, præsteværelse i sydhjørnet mellem de to bygningsafsnit og tårn i vest. 1966—67 er vestpartiet nord og syd for tårnet blevet udbygget med dåbsværelse og kontor. Langmurene i kor og skib brydes af vindueskarnapper, hvis selvstændige sadeltage skærer ind på hovedtagene. Kor og skib dækkes af rundbuede tøndehvælv — korets oprindelig himmelblåt med gyldne stjerner — med stikkapper til vinduerne. Gulvene i stoleværket er af gule mursten, ellers af grå-røde fliser.

En brand i koret 19. dec. 1898 medførte store reparationsarbejder; på grund af husbukkeangreb blev det kobbertækte spir samt kirkens tagværk og skifer-tag fornyet 1926—27 (arkitekter Søren Lemche og K. Gording). 1967 er kirken udvidet med to flankebygninger til tårnet (arkitekt E. Zeuthen Nielsen); de nye tilbygninger (jfr. ovenfor) af røde mursten har sadeltag som skibet, men er lidt lavere end dette, og tårnet fremtræder nu som en art tagrytter.

En *vindfløj* fra 1926, af form som en hane, afslutter tårnspiret.

Glasmosaikkerne i skibets seks vinduer er skænket 1912 af grosserer Cornelius Stau og hustru⁴; motiverne i de to midterste er Påskelammet og Heiligåndsduen, i de øvrige evangelistsymbolerne.

INVENTAR

Oversigt. Fra bygningens opførelsestid stammer vasa sacra, prædikestolen, stolestaderne og vistnok kirkeskibet. Korets inventar gik til grunde ved branden 1898.

Altertavlen, i samtidig ramme, er et maleri, Kristus på korset, af A. Dorph, opsat 1899, formentlig en gentagelse af samme malers oprindelige *†*alterbillede.

Altersølv. *Kalk*, »Skjænket af Amtmand P. F. C. Brun og P. E. C. Brun til Borupgaard 20. Decbr. 1868«. Tre stempler: Københavnsmærke 68, mestermærke: V. Christesen (Bøje 1141 ell. 1142), guardeinmærke for Simon Groth.

Disk og *oblatæske* er Augsburgarbejder fra o. 1780. Samme indskrift som kalkens. Oldermansranke og to stempler: Augsburgs mærke for 1779—81 (kogle over Z) samt mestermærke AD i liggende oval, vistnok for Abraham Drentwet (Rosenberg, 1912, nr. 936).

E. M. 1967

Fig. 2. Humlebæk. Døbefont af zink, udført af H. Dalhoff 1846 (p. 856).

E. M. 1945

Fig. 3. Humlebæk. Prædikestol 1868 (p. 856).

Vinkander. 1) 1873, med graveret motiv: Jakob ved brønden. Københavnsmærke 73, mestermærke V C (Bøje 1140) for Christesen (jfr. kalk) og gardeinmærke for Groth. 2—3) Af Porcelæn, fra Bing og Grøndal, sorte, med guld Kors, tilhørende skål. Inventarierne 1868 (og ligeledes 1928) omtaler kun een porcelænskande. Ude af brug.

Døbefont (fig. 2), signeret »I I. Dalhoff 1846« (jfr. Blovstrød 1848), af zink, med forgyldte bronze ornamentter og -skrift. Skænket 1895 af Helligåndskirken i København (jfr. DK.Kbh.By I, 685 og fig. 24). På den ottekantede kumme, 74—80 cm i tv., reliefversaler: »Uden nogen bliver født af vand« etc. Johs. 3,5. Højde 93 cm.

Om den oprindelige *†font* vides, at den kostede 21 kroner, at den havde en smuk dekoration, og at den 1892 maledes indvendig⁵.

Dåbsfad og *dåbskande* af tin, begge med »Humlebæk Kirke 1901«.

Prædikestol (fig. 3), fra kirkens opførelsestid, af fyr, trind, med malerier af Johannes Døberen, Matthæus, Markus, Johannes, Lukas og Paulus; i frisen: »Dette er det evige liv, at de kjende dig« etc. Malet og stafferet af kunstmaler A. Thomsen; restaureret 1877 og 1916⁶.

Stolestaderne, fra opførelsestiden, har rundbuede gavle med »bryst«.

Orgel og *-pulpitur* 1966, orgelbygger Conrad Christensen; 20 stemmer, to

manualer, pedal. Det tidligere $\dagger$ orgel var leveret af orgelbygger Olsen, København.

Lysekronerne, to i skibet, er fra 1910, da kirken fik gasindlæg⁷.

Kirkeskib, »Helene«, ophængt 1868 og næppe meget ældre; orlogsbrig med 2x6 kanoner, restaureret 1965. Ifølge Henningsen⁸ vistnok givet af slægten Brun på Krogerup.

Tårnur, skænket 1907 af grosserer Cornelius Stau og hustru⁹; skive mod vest.

Klokker. 1—2) 1965, ens, men af lidt forskellig størrelse, støbt »af Petit og Fritsen, Holland«, i samtidig *klokkestol* af vinkeljern.

Den tidligere $\dagger$ *klokke* leveredes 1868 af Bochumer Verein für Bergbau und Gusstahlfabrikation, Bochum, Westfalen, en skriftløs støbestålsklokke, ifølge Gribso¹⁰ den første af den art i Danmark.

KILDER OG HENVISNINGER

Ved embedet. Forhandlingsprotokol vedr. Humlebæk kirke 1869-1912. - Kirkeprotokol 1928 ff. - Undersøgelse og beskrivelse ved Elna Møller og Erik Moltke 1967.

De trykte kilder er at finde i dagspressen fra kirkens opførelsestid, Berlingske Tidende 15. juni 1868, 21. dec. 1868, Helsingør Avis 21. dec. 1868 m.fl. samt Illustreret Tidende, 1867—68 p. 329f., med træsnit (sml. fig. 1). Artiklerne fra de nævnte dagblade er afskrevet i Kirkeprotokollen. — I Humlebæk sogns kirkeblad nr. 3, 1967, har sognepræst Tage Jensen påbegyndt en artikelseerie: »Af Humlebæk sogns og kirkes historie«.

¹ Ved embedet. Kirkeprotokol 1928ff., p. 107. ² Smst. p. 195. ³ Smst. p. 13, Berlingske Tidende 21. dec. 1868. ⁴ RA. Kultusministeriet 1. dep. journalsager 1848—1916. ⁵ Kirkeprot. p. 108. ⁶ Smst. p. 44, 118. ⁷ Jfr. smst. p. 115 og Forhandlingsprot. vedr. Humlebæk kirke 1869—1912 (ved embedet). ⁸ Henningsen: Kirkeskibe p. 156 og ÅrbFrborg. 1952, p. 100. ⁹ Kirkeprot. p. 113. ¹⁰ Gribso, i ÅrbFrborg. 1934, p. 84.

Fig. 4. Kort over Krogerup 1810 (p. 855).